

СУЧАСНІ ЗАСОБИ ВІДТВОРЕННЯ В МИСТЕЦТВІ ШРИФТУ ТА ОРНАМЕНТУ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>02 Культура і мистецтво</i>
Спеціальність	<i>023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація</i>
Освітня програма	<i>Образотворче мистецтво</i>
Статус дисципліни	Обов'язковий компонент циклу професійної підготовки
Форма навчання	<i>очна (денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кредити ЕКТС/ 120 год.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Екзамен</i>
Розклад занять	<i>Лекції (один раз на два тижні починаючи з 1-го тижня), Лабораторні заняття (один раз на два тижні бажано після лекції)</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викла- дачів	<i>Лектор: к.т.н., доцент, доцент Осипова Тетяна Григорівна, otto_kpi@ukr.net Практичні: : к.т.н., доцент, доцент Осипова Тетяна Григорівна, otto_kpi@ukr.net</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Дисципліна «Сучасні засоби відтворення в мистецтві шрифту та орнаменту» вивчаються теми, які допоможуть розв'язувати теоретичні та практичні проблеми у професійній діяльності, пов'язані зі специфікою застосування комп'ютерних технологій в процесі створення шрифтових та орнаментальних композицій для застосування в книжковому дизайні, а також отримання компетенції щодо пошуку та вдосконаленню індивідуальної графічної мови відповідно до мотивації проектного рішення. Отримання знань щодо основних принципів вибору композиції шрифтового та орнаментального оформлення зовнішніх і внутрішніх елементів оформлення книги та іншої друкованої продукції, а також знання цифрових графічних редакторів та їх практичне використання для створення авторського твору, які можуть бути корисні у практичній роботі випускника даної спеціальності.

Мета опанування дисципліни – є формування у студентів здатності створювати затребуваний на художньому ринку суспільно значущий продукт образотворчого мистецтва, з урахуванням особливостей видавничо-поліграфічної галузі; здатності до художнього конструювання видань і розуміння основних принципів роботи в програмному пакеті Adobe Illustrator. задля використання у творчому процесі художника-графіка, що сприятиме здатності інтерпретації та оформлення літературних творів та інших видів поліграфічної продукції.

Предметом навчальної дисципліни є дизайн шрифтів та орнаментів.

Компетентності: здатність створювати образ у сфері візуальних комунікацій, застосовувати навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, генерувати нові ідеї (креативність), розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища, генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

Програмні результати навчання:

- знання основ композиції, кольорознавства, формоутворення та вміння їх застосувати у професійній діяльності
- знання побудови шрифтів, їх елементів, знання історії латинського і кириличного шрифту, виконання шрифтових композицій рукописним та текстовим шрифтом. Знання основних принципів вибору композиції шрифтового оформлення зовнішніх і внутрішніх елементів оформлення книги та іншої друкованої продукції
- знання теорії мистецтва й історико-культурних процесів та стилістичних особливостей графіки і графічного дизайну
- знання цифрових графічних редакторів та їх практичне використання
- знання принципів типографіки як процесу художнього формоутворення в мистецтві друкованої графіки й візуальних комунікацій архітектоніки видань, природничих і фундаментальних гуманітарних наук
- вміння застосовувати у власній творчості основні закони та правила композиційної організації твору, а також застосовувати різні засоби і стилістики формотворення
- вміння працювати з джерельною базою для збору інформації для її подальшого аналізу та синтезу й подальшого використання на практиці
- вміння володіти арсеналом художньо-технічних виражальних засобів сучасної української графіки, ґрунтуючись на досягненнях авторської друкованої графіки минулого
- вміння володіти засобами, техніками й технологіями образотворчого мистецтва в області живопису й рисунка, станкової графіки, мистецтва книги, мистецтва графіки й плаката, оформлення друкованої продукції, друкованої графіки, естампа
- вміння працювати із сучасними комп'ютерними технологіями й програмами в професійній діяльності при зборі інформативного матеріалу; поставити задачу художньо-дизайнерського проектування нового видання
-

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Навчальна дисципліна викладається в 3-му семестрі 2-го курсу навчання усіх освітніх програм першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Для опанування дисципліни потрібні знання з комп'ютерної графіки. Курс не залежить від інших навчальних дисциплін в структурно-логічній схемі освітньої програми.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Сучасні засоби відтворення в мистецтві шрифту та орнаменту.

Тема 2. Прийоми побудови орнаментів.

Тема 3. Методичні пропозиції щодо проектування орнаментальних композицій.

Тема 4. Супідрядність, як передумова побудови орнаментальних композицій.

Тема 5. Використання програми Adobe Illustrator для побудови орнаментів.

Тема 6. Використання програми Font Creator для відтворення шрифту.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. Бережна О. Б. Типографіка [Електронний ресурс] : навчальний посібник / О. Б. Бережна, Т. Ю. Андрущенко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 125 с
2. Векторна графіка. CorelDraw. [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоратив-не мистецтво, реставрація», спеціалізації «Образотворче мистецтво» / Н. А. Жукова, Т.Г. Осипова; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 40 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 210 с.
3. Матвієнко О.В. , Бородкіна І. Л. Internet-технології: проектування Web-сторінки: Навч. Посіб. для студентів вузів,. 2-е вид., перероб. и доп. К.: ЦНЛ. 2017. 154 с. 3. Трегубенко І.Б., Олійник Г.Т., Панаско О.М. Сучасні технології програмування в мережах: навч. посіб. М-во освіти і науки України, Черкас держ. технол. ун-т. Черкаси : ЧДТУ, 2019. 2-е
4. Пасічник О.Г. Основи веб-дизайну / О.Г. Пасічник, О.В. Пасічник, І.В. Стеценко : [Навч. посіб.]. – К.: Вид. група ВНУ. – 2009. – 336 с. 4. Молчанов В.П. Основи проектування WEB-видань. Конспект лекцій. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2008. – 168 с
5. Осипова Т.Г., Канєвський М.Є., Черниш І.С., Цах В.В. Трафаретний дизайн: навчальний посібник/ Т.Г. Осипова та інш. – Київ : Політехніка, 2015 – 164с.

Додаткова література

1. Роль і місце типографіки в графічному дизайні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.tpm.mdk.ksue.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=12:11&catid=1:2010-04-01-20-30-35&Itemid=18.
2. Bonneville D. Principles for making great font combinations [Electronic resource] / D. Bonneville. – Access mode : <https://bonfx.com/29-principlesfor-making-great-font-combinations>.
3. Howard S. What is font hinting? The basics explained [Electronic resource] / S. Howard. – Access mode : <https://blog.idrsolutions.com/2013/12/what-is-font-hinting>.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

ЛЕКЦІЯ 1. Сучасні засоби відтворення в мистецтві шрифту та орнаменту.. [1, 3, 4, 5].

Перелік основних питань:

1. Сучасні принципи формування орнаментальних композицій.
2. Закономірності побудови, пропорції, ритм, пластика, симетрія, статика, динаміка.

Завдання на самостійну роботу: Розробити ескізи українського орнаменту [2,10].

Дидактичні засоби:

Презентація *PowerPoint* за темою лекції.

ЛЕКЦІЯ 2. Тема: Прийоми побудови орнаментів.. [1, 3, 4, 5].

Перелік основних питань:

1. Переноси, обертання, дзеркальні відображення, тощо.

Завдання на самостійну роботу: Розробити оригінал-макет листівки з використанням орнаментальних композицій [2,10].

Дидактичні засоби:

Презентація *PowerPoint* за темою лекції

ЛЕКЦІЯ 3. Тема: Методичні пропозиції щодо проектування орнаментальних композицій.. [1, 3, 5].

Перелік основних питань:

1. Геометричні принципи формування орнаментальних композицій.
2. Використання геометрично-розрахункового апарату для оцінки якості орнаментальних композицій.

Завдання на самостійну роботу: Розробити оригінал-макет рамок із використанням орнаментальних композицій [2,10].

Дидактичні засоби:

Презентація *PowerPoint* за темою лекції

ЛЕКЦІЯ 4. Тема: Супідрядність, як передумова побудови орнаментальних композицій. [8].

Перелік основних питань:

1. Геометричні схеми організації квадратних за формою орнаментальних композицій.
2. Геометричні схеми організації орнаментальних композицій прямокутної форми.
3. Геометричні схеми організації орнаментальних композицій у формі кола та складних контурів. [6].

Завдання на самостійну роботу: Розробити набір геометричних орнаментів для використання в книжковому дизайні [2,10].

Дидактичні засоби:

Презентація *PowerPoint* за темою лекції

ЛЕКЦІЯ 5. Тема: Використання програми Adobe Illustrator для побудови орнаментів. [1, 3, 4, 5, 6].

Перелік основних питань:

1. Засоби програми для створення стрічкового орнаменту, сітчастого орнаменту, розети.
2. Прийоми трансформації орнаменту). [1, 3, 4, 5].

Завдання на самостійну роботу: Розробити оригінали складних орнаментальних композицій засобами програми **Adobe Illustrator**. [1, 3, 4, 5, 6].

Дидактичні засоби:

Презентація *PowerPoint* за темою лекції.

ЛЕКЦІЯ 6. Тема: Використання програми Font Creator для відтворення шрифту. [1, 3, 4, 5, 6].

Перелік основних питань:

1. Інтерфейс програми **Font Creator**.
2. Основи трансформації.
3. Створення символу за допомогою імпортування готових малюнків.
4. Використання готових форм.
5. Сфера застосування.
6. Розміщення інформації на сторінці з урахуванням вирішуваних завдань. Приклади вдалих і невдалих рішень.

Завдання на самостійну роботу: Створити свій власний рукописний шрифт [2,10].

Дидактичні засоби:

Презентація *PowerPoint* за темою лекції.

Лабораторні заняття

Лабораторні заняття мають на меті сприяти засвоєнню і закріпленню змісту дисципліни; навчитись на практиці застосовувати сучасні програмні продукти для відтворення шрифту та орнаменту

№ з/п	Назва теми лабораторного заняття (посилання на інформаційні джерела)
1	Тема 1. Розробити ескізи орнаментів для оформлення обкладинки та форзацу. <i>Літературні джерела: [1, 3, 4]</i>
2	Тема 2. Розробити ескізи орнаментів для оформлення заставок. <i>Літературні джерела: [1, 3, 4, 5, 6]</i>
3	Тема 3. Розробити ескізи орнаментів із застосуванням геометричних принципів їх формування. <i>Літературні джерела: [1, 3, 5]</i>
4	Тема 4. Розробити: квадратні за формою орнаментальні композиції; орнаментальні композиції прямокутної форми; орнаментальні композиції у формі кола та композиції складні за контуром. <i>Літературні джерела: [6]</i>
5	Тема 5. Створення стрічкового орнаменту, сітчастого орнаменту, розети з використанням програми Adobe Illustrator . <i>Літературні джерела: [1, 3, 4, 5, 6]</i>
6	Тема 6. Відтворення шрифту та орнаменту засобами програми Font Creator . <i>Літературні джерела: [1, 3, 4, 5, 6]</i>
11	Екзамен <i>На екзамені оголошується кінцева оцінка, яка ставиться у заліково-екзаменаційну відомість. Студенти, що не набрали 60 балів, а також, ті хто хочуть підвищити свою оцінку виконують контрольну роботу. Студенти, що недопущені до екзамену можуть здавати на занятті заборгованості. Якщо недопущений студент зміг протягом заняття отримати допуск та має більш ніж 60 балів, він отримує оцінку на цьому ж занятті. Якщо студент допустився, але 60 балів не набрав, він також має право написати залікову роботу.</i>

6. Самостійна робота студента

Студенти самостійно поглиблюють теоретичні знання за тематикою лекційного матеріалу, а також в рамках самостійної роботи доопрацьовують завдання з лабораторних робіт, що розпочаті на аудиторних заняттях. Основне завдання самостійної роботи студентів - більш глибоке вивчення окремих теоретичних питань, поданих в лекційному циклі, підготовки до виконання та виконання лабораторних робіт, а також підготовки до складання іспиту.

№ з/п	Самостійна робота	Кількість годин СРС
1	Опрацювання лекційного матеріалу, фактологічної бази, навчально-методичної літератури. Підготовка до дискусійного обговорення на лекційних заняттях.	30
2	Підготовка до виконання та захисту лабораторних робіт.	24
5	Підготовка до іспиту.	30
Всього		84

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування лекцій та лабораторних занять, а також відсутність на них, не оцінюється. Однак, студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для виконання дипломної роботи.

При використанні чужих робіт і завдань, як своїх (плагіат), роботи студенту не зараховуються; за несвоєчасне виконання завдань, студенту можуть бути знижені бали. Студенту можуть бути нараховані заохочувальні бали (до 10 балів) за оригінальний підхід та використання нестандартних прийомів при виконанні лабораторних робіт, виконанні робіт підвищеної складності.

Лабораторні роботи мають бути не лише виконані, а й захищені, шляхом відповіді на поставлені викладачем запитання щодо етапів виконання робіт, теоретичного матеріалу тощо.

Порушення строків виконання та захисту лабораторних та практичних робіт призводить до зменшення кількості балів, які студент може отримати за виконання та захист робіт.

Всі завдання з лабораторних та практичних занять мають бути виконані та захищені до семестрового контролю. Усі перескладання здійснюються відповідно до регламенту, затвердженого у КПІ ім. Ігоря Сікорського.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: відбувається шляхом виконання і захисту лабораторних робіт. *Результати виконання та захисту лабораторних оголошуються кожному студенту окремо у присутності або в дистанційній формі та супроводжуються позитивними коментарями/зауваженнями стосовно помилок.*

Система оцінювання					
№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1	Лабораторні роботи	60	12	6	60
2.	Додаткові бали за складність	10	2	5	10
2	Іспит	30	30	-	30
Всього					100

Семестровий контроль: іспит.

Умови допуску до семестрового контролю: виконання всіх лабораторних.

На останньому за розкладом занятті викладач оголошує семестрові рейтинги студентам, які виконали всі умови допуску до іспиту та мають рейтингову оцінку 60 і вище балів.

Студенти, які не змогли отримати за рейтингом позитивну оцінку ($RD < 60$), але були допущені до семестрової атестації, виконують екзаменаційну роботу, відповідно до складених завдань. У цьому разі студент виконує екзаменаційне завдання протягом 45 хвилин, за результатами виконання якого формується екзаменаційна оцінка.

Відвідуваність виконання завдань

Для студентів, які бажають повноцінно засвоїти програму курсу й отримати відмінні результати навчання, необхідні 100% відвідування лекційних і лабораторних занять. Пропущені лабораторні заняття відпрацьовуються. Дедлайн відпрацювань – передостаннє лабораторне заняття.

Політика університету:

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Календарний контроль:

Календарний контроль проводиться двічі на семестр. Метою проведення календарного контролю є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами.

Умови отримання позитивного календарного контролю	Перший календарний контроль (тиждень 8)	Другий календарний контроль (тиждень 14)
Поточний рейтинг	≥ 30 балів	≥ 70 балів

Умови допуску до семестрового контролю: семестровий рейтинг не менше 40 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100–95	Відмінно
94–85	Дуже добре
84–75	Добре
74–65	Задовільно
64–60	Достатньо
Менше, ніж 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Екзаменаційна робота полягає у наданні ґрунтовної відповіді на запитання у екзаменаційному білеті, які орієнтовані на тематику дисципліни «Сучасні засоби відтворення в мистецтві шрифту та орнаменту»

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено к.т.н., доцентом Тетяною Осиповою

Ухвалено кафедрою графіки (протокол № 13 від 20 червня 2024)

Погоджено Методичною радою КПІ ім. Ігоря Сікорського (протокол № 5 від 24 червня 2024 року)